

Prijedlog mjera restauracije voda i o vodi ovisnih ekosustava poplavnog područja Parka prirode Kopački rit

Ivan VUČKOVIĆ¹, Tomislav ŠALAMUN¹, Mladen PLANTAK¹, Koni ČARGONJA REICHER¹, Marta SREBOČAN¹, Višnja BUKVIĆ² & Ivan TOT³

¹Elektroprojekt d.d., Građevinsko-arhitektonski biro, Odjel ekologije, Alexandera von Humboldta 4, 10 000 Zagreb, Hrvatska (ivan.vuckovic@elektroprojekt.hr)

²Sveučilište Hercegovina, Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića, Kraljice Mira 3A, 88266 Bijakovici, Međugorje, Bosna i Hercegovina

³Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb

Sažetak

Slatkovodni ekosustavi često su degradirani uslijed ljudskih aktivnosti koje za posljedicu imaju pregrađivanje, isušivanje, prekomjerni ribolov, te onečišćenje otpadnim vodama iz kućanstava ili industrije. Pregrađivanje vodnih tokova branama uzrokuje značajne promjene protočnosti tvari i energije kroz riječne ekosustave, a posebno nepovoljno djeluje na migraciju ribljih vrsta. Promjena takvog stanja moguća je restauracijom ekosustava koja podrazumijeva zaustavljanje postojećih i sprečavanje budućih pritisaka, te obnovu uništenih staništa i funkcija ekosustava.

Restauracija/obnova vodotoka je proces upravljanja vodotocima kako bi se ponovno uspostavili prirodni procesi za obnovu bioraznolikosti, pružajući dobrobit i ljudima i okolišu. Ponovno uspostavljanje prirodnih procesa može preoblikovati rijeke osiguravajući raznolikost staništa potrebnih za riječni ekosustav. Vizija restauracije rijeka je dati rijekama više „slobode“ da se prirodno prilagode i da podrže prirodnije stanište i funkcije. Danas postoji puno bolje razumijevanje kako različite tehnike obnove mogu poboljšati promjene u staništima i njihovim biološkim zajednicama i koje pomažu upravljanju poplavama obnavljanjem prirodnih područja kao što su prirodne poplavne nizine. Obnavljanje prirodnih vegetacijskih zajednica riječnih koridora pridonosi široj obnovi šuma što poboljšava otpornost na klimatske promjene i pruža druge koristi.

Cilj Studije revitalizacije voda i o vodi ovisnih ekosustava poplavnog područja Parka prirode Kopački rit, čija izrada je dio EU projekta „Naturavita“, je na osnovi činjenica odnosno provedenih hidroloških i hidrauličkih analiza, te provedenih bioloških, fizikalno-kemijskih i kemijskih monitoringa dati jasne odgovore i upute koje mjere je potrebno provesti u svrhu trajnog osiguranja stabilnosti spomenutih ekosustava unutar Parka prirode. U restauraciji daje se naglasak na one dijelove poplavnog područja na kojima je moguća provedba pojedine mjere preko koje bi se ostvario veći dotok vode iz Dunava i time povećala protočnost pojedinih vodnih tijela (kanala) na kojima su uslijed ljudskih aktivnosti promijenjena osnovna ekološka obilježja. Restauracijske mjere uključuju i mjere koje se odnose na korito rijeke Dunava i Drave, mjere revitalizacije u inundaciji rijeke Dunav na području Parka, te mjere revitalizacije izvan područja Parka.

U ovom radu dat će se prikaz prijedloga restauracijskih mjera koje bi se provodile na području Parka prirode Kopački rit s ciljem održavanja povoljnog hidrološkog režima koji je bitan u očuvanju biološke raznolikosti Parka prirode.

Ključne riječi: slatkovodni ekosustavi, obnova stanišnih uvjeta, restauracijske mjere, Kopački rit

Usmena prezentacija